

Refundacja systemów ciągłego monitorowania glikemii (isCGM/FGM i rtCGM) szansą na poprawę opieki nad chorym na cukrzycę w Polsce.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 października 2022 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie z dniem 1 stycznia 2023 roku zmieniły się zasady refundacji systemów do ciągłego monitorowania glikemii. Niektóre z zapisów zarządzenia mogą budzić wątpliwości i różną interpretację. Doświadczenie pierwszych miesięcy funkcjonowania nowych zasad refundacji zarówno dla zespołów terapeutycznych jak i pacjentów pokazuje, że przy złożoności zapisów i różnic wynikających z wieku oraz stosowanej terapii istnieje potrzeba odpowiedzi na uzasadnione pytania.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego we współpracy z Konsultantem Krajowym w dziedzinie diabetologii prof. Krzysztofem Strojkiem w odpowiedzi na prośbę środowiska diabetologicznego poniżej przedstawia opinie podsumowujące liczne dyskusje w temacie interpretacji zapisów rozporządzenia.

W uaktualnionej wersji uwzględniono stanowisko Ministerstwa Zdrowia do przedmiotowych punktów dotyczących **Stanowiska w sprawie Zarządzenia dotyczącego kontynuacji Refundacji FreeStyle Libre 2 z dnia 11 maja 2023 roku**

Lp. 135A:

Populacja objęta refundacją:

„pacjenci po ukończeniu 26. roku życia z cukrzycą typu 1 albo 3 wymagający intensywnej insulinoterapii, z nieświadomością hipoglikemii (brak lub osłabienie objawów prodromalnych hipoglikemii, wykluczenie hipoglikemii poalkoholowej)

Cukrzyca typu 3 określa cukrzycę wtórną, która jest wynikiem wcześniejszego wystąpienia innego zdefiniowanego czynnika lub choroby. Obejmuje inne specyficzne typy cukrzycy, takie jak: genetyczne defekty czynności komórek beta; genetyczne defekty działania insuliny; choroby zewnątrzwydzielniczej części trzustki; endokrynopatie; leki i substancje chemiczne; infekcje; rzadkie postaci cukrzycy wywołane procesem immunologicznym; inne uwarunkowanie genetycznie zespoły związane z cukrzycą.

„wymagający intensywnej insulinoterapii”

Zgodnie z zapisem rozporządzenia refundacja systemu możliwa jest u wszystkich dorosłych pacjentów z cukrzycą, u których stosowany jest model insulinoterapii oparty o min. 3 wstrzyknięcia insuliny (np. baza-bolus, insulina bazowa plus 2 okołoposiłkowe iniekcje insuliny, 2 iniekcje mieszanki insuliny plus insulina doposiłkowa). Kryterium refundacyjne spełnione jest również w przypadku leczenia z wykorzystaniem osobistej pompy insulinowej.

„Nieświadomość hipoglikemii”

Definiuje się jako nieodczuwanie lub osłabienie odczuwania niskich (< 70 mg/dl, tj. < 3,9 mmol/l) wartości glikemii zarówno w okresie czuwania jak i w czasie snu.

Podstawą do wypisania zlecenia jest wpis do dokumentacji medycznej, wskazujący, że pacjent doświadcza częściowej lub całkowitej nieświadomości hipoglikemii (deklarację pacjenta uznajemy za wystarczającą)

Nieświadomość hipoglikemii u kierowców ubiegających się o wydanie lub posiadających prawo jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E lub T

U chorych stosujących ciągle monitorowanie glikemii lekarz uprawniony do badań kierowców może orzec brak przeciwwskazań do kierowania pojazdami kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E lub T pod warunkiem uzyskania opinii diabetologicznej wskazującej na:

- stałe stosowanie ciągłego monitoringu glikemii (CGM) w samokontroli cukrzycy;
- wystarczającą wiedzę pacjenta dotyczącą samokontroli cukrzycy, w tym interpretacji odczytów CGM;
- prawidłową reakcję na alerty urządzenia CGM;
- regularną opiekę diabetologiczną.

Warunki kontynuacji zlecenia:

„kolejne zlecenie może zostać wystawione, jeżeli pacjent korzystał z refundacji na paski do oznaczania glukozy we krwi średnio miesięcznie w liczbie nie większej niż 100 sztuk w okresie poprzedzającym wystawienie kolejnego zlecenia”

W związku z ograniczeniami systemowymi dotyczącymi możliwości kontroli w codziennej praktyce ilości refundowanych pasków zakupionych przez pacjenta, do czasu wdrożenia dedykowanego rozwiązania technologicznego, zasadnym wydaje się oparcie możliwości kontynuacji zlecenia przez lekarza na podstawie oświadczenia pacjenta, poinformowanego o takim zastrzeżeniu.

Lp. 135:

Populacja objęta refundacją:

„pacjenci do ukończenia 26. roku życia z cukrzycą typu 1 albo 3 leczeni przy pomocy pompy insulinowej, z nieświadomością hipoglikemii (brak objawów prodromalnych hipoglikemii, wykluczenie hipoglikemii poalkoholowej), z zastrzeżeniem, że liczba sensorów podlegających refundacji, wymagających wymiany co 7 dni, nie może przekroczyć 26 sztuk w przedziale 6 kolejnych miesięcy kalendarzowych

Refundacją mogą być objęci pacjenci leczeni każdą pompą insulinową dopuszczoną do użytku na rynku polskim. Interpretacja pozostałych zapisów analogiczna jak w populacji powyżej 26. roku życia

Warunki kontynuacji zlecenia

„kolejne zlecenie może zostać wystawione, jeżeli pacjent korzystał z refundacji na paski do oznaczania glukozy we krwi średnio miesięcznie w liczbie nie większej niż 50 sztuk (dotyczy sensorów wymienianych co 10 dni) albo 100 sztuk (dotyczy sensorów wymagających wymiany co 6 lub 7 dni) w okresie poprzedzającym wystawienie kolejnego zlecenia”

Populacja objęta refundacją długoterminowym CGM-RT (Lp. 135B: Sensor Eversense E3 Plastry 180 szt. i Lp 136A: Transmitter Eversense E3)

- pacjenci 18.–26. roku życia z cukrzycą typu 1 albo 3 leczeni za pomocą pompy insulinowej, z nieświadomością hipoglikemii
- pacjenci po ukończeniu 26. roku życia z cukrzycą typu 1 albo 3 wymagający intensywnej insulinoaterapii, z nieświadomością hipoglikemii

Warunki kontynuacji zlecenia:

Kolejne zlecenie może zostać wystawione, jeżeli pacjent korzystał z refundacji na paski do oznaczania glukozy we krwi w liczbie nie większej niż **200 sztuk (200 sztuk pasków na 6 miesięcy)** w okresie poprzedzającym wystawienie kolejnego zlecenia.

W związku z ograniczeniami systemowymi dotyczącymi możliwości kontroli w codziennej praktyce ilości refundowanych pasków zakupionych przez pacjenta, do czasu wdrożenia dedykowanego rozwiązania technologicznego, zasadnym wydaje się oparcie możliwości kontynuacji zlecenia przez lekarza na podstawie oświadczenia pacjenta, poinformowanego o takim zastrzeżeniu.

Stanowisko w sprawie Zarządzenia dotyczącego Refundacji FreeStyle Libre 2, z uwzględnieniem stanowiska Ministerstwa Zdrowia

Lp. 137A:

Populacja objęta refundacją:

„Dorośli z cukrzycą typu 1 albo 3 albo z innymi typami cukrzycy wymagającymi co najmniej 3 wstrzyknięć insuliny na dobę (intensywna insulinoterapia)”

Zgodnie z zapisem rozporządzenia refundacja systemu możliwa jest u wszystkich dorosłych pacjentów z cukrzycą typu 1 i typu 3 oraz u pacjentów z cukrzycą typu 2 u których stosowany jest model insulinoterapii oparty o m in. 3 wstrzyknięcia insuliny (np. baza-bolus, insulina bazowa plus 2 okołoposiłkowe iniekcje insuliny, 2 iniekcje mieszanki insuliny plus insulina doposiłkowa). Kryterium refundacyjne spełnione jest również w przypadku leczenia z wykorzystaniem osobistej pompy insulinowej.

Zgodnie z odpowiedzią Ministerstwa Zdrowia z 11 maja 2023 „Ocena kryteriów refundacyjnych dokonana w momencie rozpoczynania refundacji jest podstawą do kontynuacji stosowania systemu; zmiana intensywności insulinoterapii, która nastąpi po włączeniu systemu monitorowania glikemii nie jest czynnikiem wykluczającym możliwość kontynuacji refundacji.”

Warunki kontynuacji zlecenia:

„Ocena kontroli glikemii po upływie minimum 4 miesięcy od daty rozpoczęcia realizacji zlecenia, maksymalnie po 6 miesiącach”

Wskazany w rozporządzeniu okres obejmuje czas do końca 6 miesiąca od rozpoczęcia realizacji zlecenia. Równoważną formą przeprowadzenia oceny kontroli glikemii jest wizyta zdalna. W uzasadnionych przypadkach (np. wynikających z sytuacji klinicznej pacjenta lub ograniczeń systemu opieki diabetologicznej), możliwe jest wykonanie oceny kontroli glikemii w terminie przekraczającym 6 miesięcy, i odnotowanie zaistniałych przyczyn w historii pacjenta, bez utraty możliwości kontynuacji zlecenia.

W przypadku pacjentów stosujących pełnopłatny system FreeStyle Libre przed okresem obowiązywania nowelizacji, nie ma konieczności weryfikowania kryteriów kontynuacji podczas wystawiania pierwszego zlecenia w świetle nowelizacji zapisów refundacyjnych.

Zgodnie z odpowiedzią Ministerstwa Zdrowia z 11 maja 2023 „Kryterium oceny kontroli glikemii po upływie minimum 4 miesięcy od daty rozpoczęcia realizacji zlecenia, maksymalnie po 6 miesiącach jest kryterium podlegającym ocenie przez lekarza prowadzącego, a więc nie

podlega ocenie technicznej przez system NFZ. Należy podkreślić, iż wszystkie elementy zamieszczone w rozporządzeniu nie mogą przewidzieć incydentalnych sytuacji, które są marginalne w skali wszystkich przypadków. Ustalenie max. 6 miesięcznego terminu ma służyć pacjentom i mobilizować ich do współpracy z lekarzem prowadzącym (zgodnie z zaleceniami PTD). Możliwość uzyskania kontynuacji zlecenia została przewidziana także w POZ czy poprzez kontakt z pielęgniarką lub położną”.

„TIR (time in range) w zakresie 70–180 mg/dl >70% czasu lub HbA1c poniżej 7,5%, lub inne indywidualnie określone cele terapeutyczne we współpracy z lekarzem”

Zgodnie z odpowiedzią Ministerstwa Zdrowia z 11 maja 2023 „Możliwym do wykorzystania dla średniookresowej oceny kontroli cukrzycy jest parametr szacowanej hemoglobiny glikowanej (eHbA1c) dostępny w aplikacji, a więc bez konieczności wykonania badania laboratoryjnego.

Odnosząc się do kryterium TIR (time in range) w zakresie 70–180 mg/dl >70% czasu lub HbA1c poniżej 7,5%, lub inne indywidualnie określone cele terapeutyczne we współpracy z lekarzem, w przypadku kontynuacji zlecenia u innego lekarza, decyzja o kontynuacji może być oparta o ocenę kontroli cukrzycy i korzyści ze stosowania systemu stwierdzone przez lekarza dokonującego wizyty kontrolnej”.

„Aktywność czujnika przez co najmniej 75% czasu w przedziale wynikającym z okresu użytkowania zrefundowanych czujników”

Zgodnie z odpowiedzią Ministerstwa Zdrowia z 11 maja 2023 „W przypadku badania aktywności czujnika przez co najmniej 75% czasu w przedziale wynikającym z okresu użytkowania zrefundowanych czujników osoba uprawniona może oprzeć się o dane z ostatnich 3 miesięcy, w przypadku braku dostępu do danych uwzględniających pełen okres korzystania z refundacji”.

Lp. 137, Lp. 137 A:

„Refundacja pasków do oznaczania glukozy we krwi średnio miesięcznie w liczbie nie większej niż 50 (lp. 137)/ 25 (Lp. 137A) sztuk w okresie poprzedzającym wystawienie kolejnego zlecenia”

W związku z ograniczeniami systemowymi dotyczącymi możliwości kontroli w codziennej praktyce ilości zrefundowanych pasków zakupionych przez pacjenta, do czasu wdrożenia dedykowanego rozwiązania technologicznego, zasadnym wydaje się oparcie możliwości kontynuacji zlecenia przez lekarza na podstawie oświadczenia pacjenta, poinformowanego o takim zastrzeżeniu.

Stanowisko Ministerstwa

Ministerstwo Zdrowia we współpracy z NFZ podjął działania systemowe, które mają blokować możliwość zlecenia systemów monitorowania w momencie przekroczenia liczby pasków określonych w rozporządzeniu.

Nie ma więc potrzeby, żeby to osoba uprawniona musiała kontrolować dokumentację pacjenta lub pacjent składał oświadczenie w zakresie liczby pasków. Takie rozwiązanie zbytnio obciążałoby osoby uprawnione oraz generowały konieczność składania oświadczenia.

W imieniu
Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego

Prof. dr hab. n. med. Dorota Zozulińska-Ziółkiewicz
Prezes Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego (2019-2023)

Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Strojek
Konsultant Krajowy w dz. diabetologii